

Kérdőjelek a faiskolában

Tavasza lesz elég oltvány

A dolog természetes rendje, hogy a faiskolában ne kérdőjelek, hanem facsemék nevelődjenek. Ősz óta viszont egyfolytában azt hallani az oltványokat árusító telepeken, hogy ez sincs, az sincs, és nem is tudni, mikor lesz. Amikor az őszi kérdésekre választ akartunk keresni, azt tudtuk meg, hogy megszűnt az Ültetvénytervező és Szaporítóanyag-forgalmazó Vállalat, legyünk türelmessel, majd csak megszerveződik az új. Az ilyen feleletre azonnal aggódalma támad annak a kertésznek is, aki csupán egy fát akart őszzel elültetni, meg annak is, aki huszonötöt. Igaz, hogy tavasszal is lehet, de sokkal jobb, amelyik már őszzel földbe kerül, és különben sem jó az, ha magyarázatot ad a kereskedelem, amikor csemetét kérnek tőle.

Nem tudni, milyen messze van még a tavasz, de a téli jó idő megint elindította a kertészkedőket, hogy oltványokat keressenek, és most is azt a választ kapják, amit őszzel ígértünk van, hogy kapunk, de hogy mikor, és mit, azt, sajnos, nem tudjuk. Beálltunk a kérdések közé mi is Baktón, a csatorna melletti árusító telepen, és ilyeneket tudtunk meg:

— Sokan jönnek, nem tehetünk mást, elküldjük őket. Eddig tavasszal csak azt árultuk, ami őszzel megmaradt, most tovább mondjuk az ígéretet, hogy tavasszal jó lesz az ellátás. Szülő igen kevés volt, beszélni is fölösleges róla, alma is kevés, jonatán nincs, őszibarack sincs, nagyon keresik a cseresznyét, a meggyet, de az sincs. Vinnék a korai körtéket, de csak télt adhatunk, birsalma nincs, naspolya nincs, és mogoró sincsen.

Kezdjük a szőlővel! Régi tapasztalat, ha megpihen az állami kereskedelem, ügyes emberek töltik ki azonnal a hézagot. Az egyik magánkereskedőnek régi híre van, szőlőültvényeit jól ismerik, itt érdeklődtünk.

— Nincs a világon annyi oltvány, amennyit most el nem tudtunk volna adni. Annakra keresték, de nagyon soknak azt kellett mondanunk, nincsen.

Molnár József felvétele

Szöregen még soha nem adtak el annyi gyümölcsfát, mint őszzel

— Ha sokan keresik, mindig drágább lesz.

— Egy fillérrel sem adtuk drágábban, de volt, aki ügyesebb volt nálunk. Vitte egy ember, mint a cukrot, be Szegedre, egyszer csak megkérdezi valaki, tudjuk-e, mit csinál vele? Árulja ő maga. Amit mi tizenkét forintért adtunk, az nála tizenöt lett. Elelmes ember mindig akad. Elzenghetnénk most összes fölhaborodásunkat, de nincs értelme. A hiányból nyílt egyenesen következettünk erre. Ha nincs mozi, van jegyzér, ha nincs szőlőültvény, van viszonteladó. A nagy dolgok valahol mindig összefüggnek.

A szőregi termelőszoövetkezet tagja a faiskolák egyik hálózatának, itt is érdeklődtünk. A teljes bőség hírével fogadtak bennünket. Cseresznye is van, meggy is, naspolya, magastörzsű ribizli, sárgabarack több fajta is, birs és naspolya is van. Termelési adat: ennyi még soha nem adtak el, mint amennyi őszzel gazdára talált. Volt szülő is, és lesz tavasszal is.

— Pontosabban mikor?

— Ahogy az idő jóra fordul. Ha elmúlnak az éjszakai fagyok.

Telefonon érdeklődtünk a Szikrai Állami Gazdaságban, mert úgy hallottuk, szervezettileg újabb ide kapcsolódnak az árusítótelepek.

— Mi történt őszzel? — Sajnos, későn vettük át a hálózatot, már nem volt időnk intézkedni.

— Igéret?

— Bőséggel van szaporítóanyagunk. Cseresznye is, szőlő is, és van még őszibarack is. Lényegesen több lesz tavasszal, mint őszzel volt. Most készülnék hirdetni, hogy jöjjenek a vásárlók, ha beáll a jó idő. A lerakatainknál úgy rendelkezünk, ha két ember jelentkezik, már kezdjük meg az árusítást.

— Kezdenék, de sovány a kínálat.

— Kis türelmet kérünk, hamarosan elmúlnak a gondok.

Meggyőződésünk, hogy az átszervezésre szükség volt. Tavaly tavasszal hallottunk már róla, hogy elengedhetetlenül bekövetkezik. Sajnos, azt is sejteni lehetett jó korán, hogy ez sem megy simán, és aki közel állt a tűzhöz, biztosra mondta, lesznek ebből még problémák. Kőszai jósátnak véltük akkor, és nem foglalkoztunk vele. Úgy gondoltuk, hatalmas pénzek forognak kockán, ha nem jut el a vevőhöz az oltvány, tehát létezik a termelőnek is, forgalmazónak is, hogy mihamarabb lábra álljon az új hálózat. A jósátnak lett igaza, valahol elakadt a központi jó szándék.

R. D.

Kevesebb a bányatűz

Új felszerelések, berendezések

Az idén fejződik be a hazai szénbányaszatban az a több éves, nagyszabású bányabiztonsági program, amelyet a kormány anyagi támogatásával valósítottak, illetve valósítanak meg. Még 1974-ben született kormányhatározat a szénbányaszat biztonságának növelésére, elsősorban a bányatűzek megelőzésére. A program megvalósítására 833 millió forintot kaptak központi erőforrásból a bányázóüzemek, amelyet kizárólag tűzvédelemre, a biztonság fokozására költöttek. A kormány rendkívüli anyagi segítségének felhasználása, nem befolyásolta a bányavállalatok gazdasági eredményeit.

A bányabiztonsági program tervszerű teljesítése kedvezően éreztette hatását a föld alatti munkahelyeken, 1974-től kezdődően évről évre jelentősen csökkent a tüzek száma.

Minden tűzveszélyes bányát elláttak a költséges, de a bányászok biztonságát jól szolgáló berendezésekkel. Az elektromos zárlatot okozhat bányagépek védelmére felszereltek olyan tűzoltó berendezések is, amelyek veszély esetén automatikusan lépnek működésbe és oltják el a tüzet. Ugyancsak a meg-

előzés érdekében automatikus szénmonoxid- és hordozható metánelőjelző műszereket vásároltak. Ezeket főleg a KGST-tagállamokból szereztek be. Minden szénmedencében korszerűsítették a hírközlőrendszereket és a diszpécserszolgálatot. A föld alatti telefonhálózatot alkalmaszattal automatikus riasztás céljára is.

A kormány anyagi támogatásával korszerűsítették, illetve kiegészítették a bányamentő állomásokat felszerelést. Az eddignél nagyobb teljesítményű mentőeszközöket szereztek be. Míg a régi típusúak két órára, az újak négy órára biztosítanak oxigént a mentésben résztvevőknek, súlyuk pedig egyharmaddal kisebb. Eddig 600

ilyen mentőeszközt vásároltak az NDK-ból és az NSZK-ból. Magyar-szovjet kooperációban elkészültek az eddigi leggyorsabb és legbiztonságosabb riasztó rohamkocsik a központi mentőállomások részére. Kísérletekbe kezdtek a legjobb lángmentesítő, hővédő ruhák kiválasztására, hogy azokkal ellátásának minden bányamentőt.

A kormány által juttatott 833 millió forintot az év márciusáig felhasználják a bányavállalatok. A továbbiakban elsősorban saját erőforrásból kötelesek gondoskodni a bányászok fokozottabb védelméről, a bányaszat fenyegető veszélyek elleni újabb intézkedések bevezetéséről. (MTI)

Magyar— lengyel megbeszélések

Simon Pál nehézipari miniszter meghívására hétfőn Budapestre érkezett Henrik Konopacki lengyel vegyipari miniszter. A találkozón a két ország 1930. utáni vegyipari együttműködésének lehetőségeiről tárgyalnak.

Csikós-Nagy Béla hazaérkezett

Hazaérkezett Moszkvából a magyar delegáció, amely Csikós-Nagy Béla államtitkárnak, az Országos Anyag- és Árhivatal elnökének vezetésével részt vett a KGST anyagi-műszaki, ellátási együttműködési bizottság VII. ülésén. Az értekezleten meg tárgyalta — többek között

— a takarékos anyaggazdálkodás kérdéseit, értékelték a bizottsági munkát és meghatározták az idej feladatokat. Aláírták a magyar—lengyel anyagellátási szervek közötti hosszú lejáratú kétoldalú szerződést a fölösleges és elfekvő készletek cseréjére. (MTI)

Part — tanulságokkal

Ha valakit nem riaszt el a hűvös idő, és sétatja során útba ejti a Tiszapartot, kellemes meglepetésben lehet része. Az építők ugyanis szép csöndben, anélkül, hogy különösebben eldicsekedtek volna vele, a múzeum és az új Hungária szálló között befejezték a partfal építését. Készen van a lépcsősor, az út, s a téli-szürke víz a lépcsők alján sima betonréteget nyaldos. S úgy látszik, sokakat a tél sem képes visszariasztani: vasárnap már sokan sétálgattak a megújult parton, hogy szegediként, a város közepén először köthessenek közeli ismeretséget a folyóval úgy, hogy lábuk előtt alig néhány centire omlanak szét a betonon a Tisza barnásszürke, kis hullámai.

Elképzelt hát a vízügyi igazgatóság jóvoltából a partfalnak ez a része, s erről már csak krónikái kötelességből is illik megemlékezni lapunkban. Am ebben az esetben — legalább is számomra — nem maga a tény a legfontosabb, inkább a folyamat és a belőle lesűrhető tanulságok.

Nyilván, még sokan emlékeznek arra, hogy az 1970-es magas vízállás is sok kárt tett a szegedi partfalban. Egy-két helyen a fal megcsúszott, elveszítette stabilitását, s biztonsági szempontok miatt mindenképpen szükségessé vált a felújítása, átalakítása. Akkoriban sokféle terv készült erre a célra, ám mindegyiknek volt egy nagy hibája: túlságosan drága volt. S végül a városi tanács végrehajtó bizottsága elé került egy terv — amelynek alapján végül is részben már megszűnt az új partfal —, s amely költségeit tekintve is elfogadhatónak bizonyult. El is fogadta a végrehajtó bizottság, igaz, meglehetősen heves vita után.

Részt vettem azon az ülésen, amelyen éppen ennek a javaslatnak a sorsáról döntöttek. Hallgattam a parázs vitát, s egykönnyen nem is tudtam eldönteni, kinek is adjak igazat. A felszólalók egy része Szeged megszokott, számunkra, városunkra emberek számára oly kedves arcát feltette az újtól. Attól félték, hogy a beton riasztó kolosszusa tönkreteszti a sétányt, a part hangulatát, a város oly megszokott, kedves arcát. S aztán a vitában az ember hallgathatta a tervet védő szakember véleményét, hogy biztonsági szempontokból mindenképpen szükséges a partfal átépítése, hogy az új terv az egyetlen, amely elfogadható árákkal számol, s a Tisza-part új arca semmivel sem lesz csúfabb, mint a régi. Sőt, végére elűnik az igazi fal, lépcsősor köti majd össze a vizet a sétánnyal, rendezett lesz végre a part, azaz először lesz Szegednek végre igazi, városi folyópartja. Hiszen, amíg a fal elvágta Szegedtől a folyót, a lépcsősoros, új megoldás végre igazán részévé teszi a városnak a Tiszát, emberközelihez hozza azt, sétára, pihenésre használhatóvá téve a partot, s valóban főtűcává varázsolva a folyót.

Estétikai és anyagi szempontokat egyaránt figyelembe vettek tehát a döntésnél. A városi tanács 40 millió forinttal járult hozzá az építkezéshez, amelynek egyéb költségeit a vízügy viselte. Ez a negyvenmillió éppen az estétikailag igényesebb megoldást volt hivatva elősegíteni. S az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatóság örömmel egészítette ki a szakmai szempontokat az estétikaiival is, hogy az új Tiszapart valóban városias legyen.

Igen, már akkor is az új felé hajlott az ember rokonszenve, s akkor, évekkel ezelőtt is ebben a szellemben számoltunk be a végrehajtó bizottság döntéséről. S akkor megindult a levelek áradata. Tudatjával érkeztek lapunkhoz, s a tanácshoz a tiltakozó levelek, melyek fröi mindmindent a part régi, megszokottan kedves arcúlatát féltették. De hát ez sem állíthat-

ta le a munkát, s mostanra a partfal egy része el is készült — szerencsére. Hogy ez valóban szerencse, leginkább talán a sétálók bizonyíthatnák. Estétikai szempontból és használati értékét tekintve egyaránt nyert az újjal a szegedi Tiszapart.

Hogy miért érdemes ezt most elmonatni? Nem, semmiképpen sem az „ugye, megmondtam” mellőngető örömeért, hanem egyszerűen a tény kedvéért. Azért, mert maga a tény is éppen eléggé elgondolkodtató és tanulságos. Mert valóban elgondolkodtató az, ahogyan sokszor felvesszük az újtól, az ismeretlenről.

Emlékezzünk csak! Milyen gatlásokkal nyílt meg Szeged első önkiszolgáló boltja a Rózsa utca sarkán! S hányan fogadták morogva az újdonságot — A pénzért most már magam szolgáljam ki magam? S ma már igencsak nehezen tudnánk elképzelni önkiszolgáló boltok nélkül életünket. Néhány év alatt vérünkbe vált az új, a jobb, a praktikusabb. S alighanem így lesz hónapokon belül a partfallal is, amelyet — ha elérkezik végre a tavasz —, minden bizonnyal elborít majd a pihenő, sétáló, napozó emberek áradata.

A partfal története valóban tanulságos, főképp ha tovább is gondoljuk. Mert ha így felvesszük az újtól, amelynek előnyeit viszonylag könnyen beláthatjuk már a tervezés idején is, s amellyel egyéb dolgunk sincs, mint az, hogy ha megszületett, akkor élvezzük előnyeit, használnuk úgy, ahogyan akarjuk, akkor hogyné félénk munkánkban, munkahelyünkön is az újtól, amelyet ráadásul nemcsak egyszerűen elfogadnunk kell, hanem megteremtünk, s azután dolgoznunk, termelnünk is kell vele, sok-sok új ismeret, új szokások és új munkatempó elsajátításának fáradságát is vállalva. Ezek után már talán nem is csodálkozunk olyan nagyon a híreken, hogy néhány vállalat, üzem dolgozói olykor fölhaborodva, elkeseredetten fogadják a hírt, hogy régi, levegőtlen, sötét, zajos és büdös kócerájukat fölszámolják, hogy helyén tágas, világos, jó levegőjű, csöndes, termelékeny, új gépekkel dolgozó csarnokot emeljenek. Amin józan eszünk szerint kivülállóként értetlenül kellene csodálkoznunk, értelmet kap a partfal példáján. Mert tény, hogy fönttartásokkal, sokszor félelemmel és tiltakozással fogadjuk az újat, még akkor is, ha nem tölti majd be életünk egyharmadát, mint ahogyan azt a munkahely teszi.

Tanulságos a partfal példája. Ugyanis megvilágíthat számunkra valamit. Azt, hogy félelmeink többnyire ösztönösek, a megszokásból táplálkoznak, még akkor is, ha ösztöneink nyomására észérvekkel, logikus fejtegetésekkel igyekezzünk alátámasztani az új elleni tiltakozásunkat, ragaszkodásunkat a régihez. Pedig jövőnk életformánkban, munkánkban, gondolkodásunkban csakis az új szolgálhatja és formálhatja. Kinőtt kabátunkat — letlégyen bármily kedves is — le kell vetnünk, át kell engednünk az enyészetnek.

Félelmeinket, az újtól való húzódozásunkat mindig csak utólag furcsálljuk igazán, amikor hetek, hónapok alatt megszokjuk az újat, a jobbat. Csakhogy ekkor már alig-alig jut eszünkbe a régi, s félelmeinket is elfeledjük. Pedig hát tanulni csak úgy tudunk, ha levonjuk a kínálókozó tanulságokat, ha az új ízet élvezve, rájövünk félelmeink oktalanságára. S ehhez talán jó zarándokhely lesz az új partfal is. Lépcsőin üldögélve, a parton sétálva, élvezve majd a tavaszi napot, a fényt, a levegőt, a rendezettség örömet, s a víz közelségét, érdemes lesz egy kis önvizsgálatot is tartanunk. Az új tiszteletére és a magunk hasznára...

Szávay István

Társadalmi segítség a magánépítkezésekhez

Az V. ötéves terv végéig 280 ezer lakást építenek — állami támogatással — magánérdekből. Az engedélyek megszerzése, a terület-előkészítés, az anyagvásárlás és maga az építés — túlzás nélkül

— tengernyi gonddal jár. Ezért a néprfront megyei, városi és községi bizottságai 1978-ban felkarolják a magánépítkezők ügyét, társadalmi segítséget nyújtanak nekik.

A tíz dunántúli város tanácsai, néprfront és KISZ vezetőinek részvételével nemrég megtartott győri tanácskozás tapasztalatai és a néprfront fórumokon elhangzott vélemények alapján feladatrendet dolgoztak ki. Csökkenti akarják az engedélyek utáni hosszas találgatást, hiszen a bürokrácia a magánépítők évi szabadságából vesz el jó néhány napot. A tanácsoknál szorgalmazza az úgynevezett „egységcsomagok” bevezetését, amelyek az építési és az

egyéb engedélyekhez is tartalmazzák az űrlapokat. Ugyancsak a tanácsokkal együtt a néprfrontbizottságok felméri a városok és a nagyközségek beépítetlen területeit. A többnyire foghíjas telkek szinte kínálkoznak a családi és a kisebb társasház építésére.

A helyi néprfrontbizottságok amolyan összekötő kapcsolatot segítik a tanácsok és a magánépítők közötti jobb megértést. A könnyebb tájékozódás érdekében például javasolják, hogy az érdekes építési jogszabályokat, a hiteltelre vonatkozó rendelkezéseket ismertetőfüzetekben adják ki. Az új — elsősorban anyagtakarékossá — családi házak terveiből ki-